

Posta Marianna

Az életfa

Pörög az idő. Időpörgető emberek, mint a parkolóórák. Csak azt nem tudom, én miért parkoltam épp ide. Én végtelenségig becsületes vagyok. Nagyon igyekeznem sem kell ezért. A hazugságot, az igazságtalanságot nem viselem el. Ezek a dolgok bizalmatlanná tesznek, és én nem szeretek bizalmatlan lenni. Szeretek bízni, hinni, és biztosan tudni, hogy jó ez így. Túl sok minden aggaszt: nem nagyon tudom eldönteni, merre induljak, milyen célokért, milyen eszközökkel. Ki vagyok én, milyen eszközökkel, adottságokkal lettem megáldva, megverve, miket használhatok, mik erősítenek, gyengítenek?

– Lehetsz akármilyen, az élet úgyis másnak mutat végül. – Minden jó, minden hat, amiben az ember hisz. – Majd megszokod. Állj föl! Kelj föl! – Utcahosszat ezek a mondatok törnek rám. Mások mondatai.

Mit kaptam az élethez, ha tudom, hogy a túléléshez minden eszközöm megvan? Biztos akarok lenni az akaratomban, abban, hogy jó helyen jó időben vagyok épp ott ahol, nem csupán valahol épp. Nem kiélni, megélni törekszem. Törekszem. Szeretnék megállni a saját lábaimon. Szeretném magamnak fizetni a költségeimet, bírható számlát szeretnék a sorstól. Élhetőt. Minden percben teljes akarok lenni, hogy életem minden perce teljes legyen velem.

Álmomban kaptam egy kis fát, valami cserépszerű edényben volt. Leginkább a japán kertművészet remekére, a bonszaira hasonlított. Jaj, hogy is írják? Olyan hülyeség ez a gondolatcsempészés, ez a pszichológiai izé, hogy én írom, ők olvassák, és így szépen lassan kirajzolódom én, az életem, a problémáim. Mi haszna? Az orvos azt mondta, hogy fontos minden reggel teleírnom három A/4-es oldalt, mert így távoznak a feleslegek az elmémből, és újra szabad leszek, és minden, ami ezután keresztül áramlik rajtam, tiszta és egyszerű lesz. Szóval az álmomban ez a bonszai is amolyan egyszerű kis fácskának tűnt. Úgy emlékszem, még örültem is neki. A hely, ahol akkoriban éltem szürreális leképeződése, mintegy montázs volt Egernek, pontosabban a viadukt és a rác templom környéki résznek, és Budapestnek, ahonnan pedig a panelek és a hidak, meg persze a Duna kapott helyet ebben az álombéli városkában. Nekem ez akkor ott természetes volt: egy város templommal, templomdombbal, sok híddal, nagy folyóval. Egyik nap, amikor épp a szokásos sétámat tettem, feltűnt, hogy egy szépen megtermett fa van a rác templom mögött. Meg is lepődtem kicsit, mintha az nem lett volna ott eddig, de mivel ez, azt hiszem, senkinek sem tűnt fel, továbbmentem, és nem foglalkoztam az esettel. Az emberek vaksága fertőző. Másnap ismét megnéztem a fát. Sokat nőtt. Ijesztően sokat, mintha csak egyetlen nap alatt telt volna el körülbelül tíz év, de szép volt és ismerős. Ezután mindennap arra mentem, hogy meglessem, növekszik-e. Növekedett. Minden egyes nap, mikor úgy éreztem, az évek mennek, nő a fa,

*én öregszem; a tükör előtt ültem órákat, hogy megbizonyosodjam róla, hogy valóban az idő telik-e. Egyik nap, szokásos sétám alkalmával, újabb furcsasággal lepett meg a világ: a fa gyökere benőtte a templom falát, ami a súly alatt roskadozott; kitörtek az ablakai, a tornya elhajolt, és az emberek a reggeli miséről sikítva széledtek szét. Mindennap néztem a híreket, hátha megemlíti valaki, hogy mi folyik itt, vagy, hogy mit lehet tenni ellene. De nem, mintha mi sem történt volna. Az emberek felejtenek. Más-
hol imádkoznak. Engem nem hagyott nyugodni az eset. A fa napról napra belakta a várost, az úttesteken indázott a gyökere, a házak teteje ágbogas lett, vagy lehullott, és utcahosszat tátongtak a paneltorkok, a belvárosban hódok és emberek szaladgáltak fűrésszel, fejszével, fahasábokkal, de a fa mégsem lett kisebb, kevesebb. Számos val-
lás képviselői, fanatikusok érkeztek, hogy minden bizonnyal az Isten áldása ez a fa, ÉLETFA, végtelen, elpusztíthatatlan, eleven élet!!! A városban kitört a pánik. Most már másról se szóltak a hírek, csak, hogy itt a világvége, apokalipszis, a hidak lesza-
kadtak, a Dunát kiitta a fa. A keresztények azt mondták, hogy Isten így büntet bűne-
inkért, a babonások szerint ez maga az átok, a politika meg attól volt hangos, hogy ez hihetetlen áldás, mert erről, rólunk beszél a világ végre!!! Én egyszerűen féltem. Úrrá lett rajtam valami hihetetlen rossz érzés a felfordulásban. Nem is tudom, mi történt közben, csak arra emlékszem, hogy egyik reggel jött a hír, hogy el kell hagynia minden-
kinek a Földet, mert pár nap és a fa benyeli, majd pedig a világmindenséget... Jött a hír, hogy meghalunk. A barátaim és én soha semmiért nem hagytuk volna el a helyet, mi amolyan süllyedő hajón-veszünk-típusok vagyunk. Már kiürült a város, mikor egyik este fogtam a bonszaiom, és felmáztunk néhány ottmaradt ismerőssel egy még ép panelzugba, hanyatt feküdtünk a padlón, slágereket énekeltünk, nevettünk, és csak vártuk, vártuk, hogy maga alá temesse a világot az „életfa”.*

...És ekkor, felébredtem. Napokig nem hagyott nyugodni ez az álom. Ritkán fordul elő, hogy álmodnék, még erre sincs igazán idő, de, ha mégis, akkor az mindig jelent valamit, vagy, úgy hiszem, hogy jelent. Nincs jelentősége a szavak közti rés-
nek. Szóval mindig csak arra gondoltam: mit jelenthet.

*»álmban kaptam egy fát odanőtt a templomhoz sikítva széledtek szét
nem tűnt fel senkinek felejtenek máshol imádkoznak
áldás! átok! életfa... pánik jött a hír, hogy meghalunk
álmban kaptam egy fát
ismerős volt a fa«*

Ezek a képek villództak a fejemben. Azóta eltelt pár év. Most kétezer-het-
tízüzret. Ötvenöt éves vagyok. Ezerkilencszázötvenkettőben én is épp egy ilyen fát
kaptam. Évek kellettek hozzá, hogy felismerjem, az emberek nem ragaszkodnak
semmihez, ha templomukból kikopik az Isten, máshol imádkoznak. Most úgy hi-
szem, csak rajtunk múlik, milyen életet nevelünk.

Lászlóffy Csaba

Csak idő

Nincs vacsora; a hold a képernyőre tévedt, bár mintha maga is érezné (a nagy világmindenség részeként?), hogy a tökéleteshez vezető út nincs sehol. Amikor még cipőm orrán sárga virágpör virított és minden kétely elolvadt a talpam alatt? De rést ütött – hová is? – oldalamba, a szívbillentyű-vitorlák közé a látatlanban védekező gének lánczemeit a fémes félelemmel egybeötvöző ébredés. Azóta nincs nyugalom, se fényár. Csak idő.

Ugyanaz a veszthely

A tétova tekintet és utak, mikor parafrázisra nem telik erőnkől, időnkől se már nagyon, ha egy-egy idegen vonal önkényesen keresztülmetszi arcunk s ágyunk, melyben az éjszakának a közönnyel hortyogó szájban megemészthetetlen súlya van. És a lerakodott por (nem a mindenségé, szent igaz) meg sem remeg már, úgy, mint réges-régen, midőn az alkimista izgatottan az ördöggel kacérkodott.

Behelyettesítések

„Ők most már emlék örökké”
(Yeats)

(Ők)

Ők azok, akik elindultak. Már-már úgy látszott, semmi sem történik velük. Megnyerni egy fogadást, elveszíteni két-három barátot; szétvert székértáborok, rémületek hámezei – szóljatok, ha még volt valami említésre méltó. Újabb és újabb maszkok veszik üldözőbe az örök hiszékenységet a világ rideg sarkaiból.

(Én)

Öreg reggel, a játszma már nem adott, ezek a kellemetlen szúrások, mintha a föld repeszeit lélegeztem volna be, egyesek szerint jobb kiöklendezni az időt, mások szerint egyenesen árulás-számba megy; kapaszkodhatok múzeum-toronyba, elefánttürelembe, toleranciába, a külső anarchia vagy saját akaratom káros nyomása alatt így is, úgy is elporladok.

Lászlóffy Csaba

Tiltott területre tévedés egy régi kéziratban

Kivizsgálhatod.

Tiltott területei a szenvedésnek, a szeméremnek. A sorsnak.

Mikor semmire sincs már bizonyíték.

Időnként még feszülten vársz; majd legyintsz.

Az utókornak – a mindenkori mércével mérő rutin(ok)osoknak s a „felelős beosztású” tanúknak – a kisujjukban van a védekezés.

Az iroda/lom szemétdombján átlépve, kapaszkodjatok meg a história meredek falába.

Habár a múlttal levertség költözhet belétek; a jövő fényesebbre sminkelhető, mint bárki tette valaha... Egyedül a jelen fölött lehet hatalma...

Nyilván annak, aki megtartotta – hogy újabb hazugságokkal ültethesse be – a tiltott területeket.

„Hazám helyett”*

„a világ konc és újra konc”

A mozdulatlanra figyelj,
mit zord égborulás fed el,
amiben egyetérténél
vele – velem! – a sejt, a vér
(mi hiányzik: idő? a hely?);

combod világít, rezdül a
felszín, talán Tusnád tava(!),
csak képzelgés: a völgy, a vár;
veszettül forgó *sohamár* –
hadak tüntével tört haza.

Mikszáth-derünk, Ady-sebünk –
ki hívta volt ki ellenünk
a vihart? mondjátok, ki volt?
Szemről a hályogot! – a bolt
úgyis bezárt, és mindenünk

odaveszett; más dönti le
erdőd (szálfának nincs helye);
botorkálj az irtásokon...
Vak? elvakult? – ne vedd zokon
nincs tanú, csak szerepcsere:

szolgálj azt, aki fejbe vert.
Ahol a nemzet térdepelt:
Világos szörnye sem hagyott
annyi kétséget, gyásznapot;
a fájdalom is fölemelt.

Idő, infantilis agyú,
párducbajszod szúr, vérszagú –
a bűn lemoshatatlanul
emléknél mélyebben lapul.
Csak áldozat van, nincs tanú.

* Rába Györgynek hatvan év után. (2007. június)

Korpa Tamás

Tolsztoj a Fellegvárban sétál*

a Tordai Tolsztoj, Lászlóffy Aladár: 70

1.
jöttél mint Máraihoz Krúdy
Máraihoz az Atlanti-óceán
készülök –mondjad– látni amint
utolsó esőből első hó lesz
egy fűszeres alvadt délután:
s a Fellegvárban szakad a hó
dermedt sínek futnak a télbe
zónaidő –baldahin hull– csak kacat
most eljön értem vagy menjek érte?

2.
eljön értem? menjek érte?
megnyílt a föld véres ínye:
Fogföld robban hova szálljak
nyelvekből az idegszálak

nyállal keverve higannyal
gnómok lesnek: a Gnóm felfal:
nyállal keverve higannyal
plátón platón riadtan vall:

lee annácska a poernósztár!
lengedezik hibbant fűszál
Fókafog a kultúrhérosz
hayden-t fal két rinocérosz

meggyricoeur-ben szindbád szeme
gondolkodik visszategye?
kelemenné körme reped:
sziklavárat vetek neked

Monszunagancs déva alatt
mészégető brigád szalad
fejtetőből mint kalácsból
kibuggyanó lekvárt mázsol

Puma-isten Porsche-isten
lengőajtón túl és innen
rezeg a léc gyerünk tovább
kant ússza át az al-dunát

körömágyból csipegető
madár chipeket szed elő
minden hajszálon antenna
és égnek áll: meglapulna

szénsav-bordal krokodilvér
cukrozott csecsemőtenyer
vodkázgat két magnacharta:
legyen úgy ahogy akarta

bronz nyílhegyre hasad a hó
a jaguár fogszabályzó
nietzsche(n) apám nietzsche(n) jachtom
barokk hidak alatt alszom

* Ezzel a verssel köszöntjük a 70 éves Lászlóffy Aladárt.

házsongardrobe kis szekrényke
nem dobsz engem ki majd élve
lépdelsz csendes zuhanásban
ágy nélkül vagy puha ágyban

mormon mormol pizsamában
faust pancsol két tál sárban
kigyósziszben puma nyelve
lap(p)-levél hull: zsebre tette

Herceg! Voksom és Vivátom!
Gótikus the Messze lá Tom
pontifex vagy – Godot várva
pedig dogok foga rágna

pedig dogok foga rágna

3.
terepasztalon a hóleopárd
forró sárga és mandarint eszik
két prémes mancsán két úszósapka
csapkod evez és alszik reggelig

kidőlt füvek közt a kanyonban
ébred barna szandálban a szél
évszakvonó vadállatainak
int: csak álmos ő csak nem beszél

herceg valaki jár a fák helyén
és szép lassan megremeg a part
jégkockák lifteznek koktéjában:
jaj talán mégis aj tengert akart!

Juhász Csilla illusztrációja